



The Evaluation of Young People's Perception of Breast Milk and Breastfeeding

Didem Kaya^{1,a}, Funda Evcili^{2,b,*}

¹Hemşirelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Kayseri, Türkiye

²Sağlık Programları Bölümü, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 14/03/2023

Accepted: 11/04/2023

ABSTRACT

Young people are key stakeholders in health education programs on "breast milk / breastfeeding". This study was conducted to evaluate the perception of breast milk and breastfeeding in young people's. This descriptive study was conducted in two cities and two different universities in these cities. In the first of the determined universities, a department with a course related to "Breast milk and Breastfeeding" in their curriculum; a department that did not have any course in the same scope in the curriculum of the other university was determined by randomization. The sample of the study consisted of 381 volunteer participants studying in these two departments. Data were collected using the Personal Information Form and the Breast Milk Perception Scale. The mean age of the participants is 20.95±1.60, 50.9% of them took course / training related to "Breast milk and Breastfeeding", 49.1% did not take any course / training. The participants' scale total score mean is 61.82±15.86 (min:30, max:150). In our study, the breast milk perception scores of the participants who took courses / training related to breast milk and breastfeeding within the scope of their curriculum were found to be high. The breast milk perception scores of the female participants were higher than the male, the participants whose mother's education level was at secondary school and above were higher than those whose mother's education level was primary school or below, and the students who defined their income status as "high level" had higher breast milk perception scores than those who defined their income status as "low/medium level" (p<0.05). No statistically significant correlation was found between the age of the participants and the scale total score mean (p>0.05). Health education and counseling services related to breast milk and breastfeeding should be expanded to include not only women but also individuals from all walks of life and all ages. Health professionals should strive to increase the awareness and knowledge level of young people, who are considered to be the parents of the future.

Keywords: Word 1, Word 2, Word 3, Word 4, Word 5

Genç Bireylerin Anne Sütü ve Emzirme Algısının Değerlendirilmesi

Süreç

Geliş: 14/03/2023

Kabul: 11/04/2023

Öz

Gençler, "anne sütü / emzirme" konulu sağlık eğitimi programlarının kilit paydaşlarıdır. Bu çalışma, genç bireylerin anne sütü ve emzirme algısını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı araştırma türünde olan bu çalışma iki şehirde ve bu şehirlerdeki iki farklı üniversitede yürütülmüştür. Belirlenen üniversitelerden ilkinde müfredatları içerisinde "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili bir ders bulunan bir bölüm; diğer üniversitede müfredatları içerisinde aynı kapsamda herhangi bir ders bulunmayan bir bölüm randomizasyonla belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, bu iki bölümde öğrenim gören gönüllü 381 katılımcı oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Anne Sütü Algi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 20,95±1,60'tır, %50,9'u "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili ders / eğitim almış, %49,1'i herhangi bir ders / eğitim almamıştır. Katılımcıların ölçek toplam puanı ortalaması 61,82±15,86 (min:30, max:150)'dir. Çalışmamızda müfredatları kapsamında anne sütü ve emzirme ile ilişkili ders / eğitim alan Katılımcıların anne sütü algı puanları yüksek bulunmuştur. Kadın katılımcıların erkek öğrencilere göre, anne eğitim düzeyi ortaokul ve üzerinde olan katılımcıların anne eğitim düzeyi ilkokul ve altında olanlara göre, gelir durumunu "yüksek düzey" olarak tanımlayan katılımcıların gelir durumunu "düşük / orta düzey" olarak tanımlayanlara göre anne sütü algı puanları yüksek bulunmuştur (p<0,05). Katılımcıların yaşı ile ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan önemli bir ilişki bulunamamıştır (p>0,05). Anne sütü ve emzirme ile ilişkili sağlık eğitimleri ve danışmanlık hizmeti yalnızca kadınlar için değil toplumun her kesiminden ve her yaşta bireyleri içine alacak şekilde genişletilmelidir. Geleceğin ebeveynleri olarak kabul edilen gençlerin konuya ilişkin farkındalıklarının ve bilgi düzeylerinin artırılması için sağlık profesyonelleri çaba göstermelidir.

Anahtar Kelimeler: Algi, Anne Sütü, Emzirme, Genç

Copyright



This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

^a didemkaya86@gmail.com

^{id} https://orcid.org/0000-0001-6723-9321

^b fundaevcili@hotmail.com

^{id} https://orcid.org/0000-0003-4608-9189

How to Cite: Kaya D, Evcili F (2023) The Evaluation of Young People's Perception of Breast Milk and Breastfeeding, Journal of Health Sciences Institute, 8(1): 46-50

Giriş

Anne sütü, anne / bebek / toplum sağlığı için sayısız yararları olan en ideal ve eşsiz besin ögesidir. Emzirilen bebeklerde astım, obezite, tip 2 diyabet, kulak / solunum yolu enfeksiyonları ve ani bebek ölümü sendromu riski; emziren annelerde ise kalp hastalığı, tip 2 diyabet, over ve meme kanseri riski azalmaktadır. Anne sütü ile beslenen bebekler daha az hastalandığı için bu durum ailenin / toplumun sağlık bakım maliyetini düşürmektedir. Anne sütü, hazır bebek mamalarının üretiminden tüketimine kadar tüm süreçlerde doğaya ve aile bütçesine verdiği zararları azaltmaktadır (Global Breastfeeding Scorecard, 2018). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), bebeklerin doğumdan itibaren ilk 6 ay sadece anne sütü ile beslenmelerini, 7. aydan itibaren ek gıdalara başlanılmasını ve iki yaşına kadar emzirmeye devam edilmesini önermektedir (WHO, 2015). Anne sütünün kanıtlanmış kısa ve uzun vadeli tıbbi ve nörogelişimsel avantajları göz önüne alındığında, bebek beslenmesi sadece bir yaşam tarzı seçimi değil, aynı zamanda önemli bir halk sağlığı konusu olarak kabul edilmektedir (Breastfeeding is Public Health Priority, 2018; Brown, 2017). Emzirmenin yararları bilinmesine ve emzirmeyi teşvik eden pek çok girişime rağmen dünya genelinde emzirme oranları 2025 hedefinin oldukça gerisindedir UNICEF (2019) verilerine göre, dünya genelinde 6 aylıktan küçük bebeklerin yalnızca %42'si sadece anne sütü almaktadır. Ülkemizde ise Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA, 2018) verilerine göre, ilk altı 6 ay yalnızca anne sütü alan bebeklerin oranı %41'dir.

Emzirmenin desteklenmesini sağlamak için yeterli finansman şarttır. Dünya Bankası, 2025 yılına kadar küresel emzirme hedefine ulaşılabilmesinin 5,7 milyar dolara mal olacağını tahmin etmektedir (Global Breastfeeding Scorecard, 2018). Daha az maliyetle hedeflere ulaşmak için yalnızca kadınların değil toplumun her kesiminin anne sütü / emzirme hakkında bilgilendirilmesi ve topluma anne sütüne ilişkin pozitif algı kazandırılması gerekmektedir. Adölesanlar ve genç insanlar, "anne sütü / emzirme" konulu sağlık eğitimi programlarının kilit paydaşlarıdır (Padmanabhan ve ark., 2016). Çünkü emzirmeye yönelik tutumlar / algılar yaşamın erken dönemlerinden itibaren kazanılır. Emzirme kararı ise genellikle gebelikten önce alınır. Alınan kararlar, bireylerin bilgi düzeylerinden / tutumlarından / algılarından güçlü bir şekilde etkilenir (Padmanabhan ve ark., 2016). Literatürde gebe olmayan adölesanların / gençlerin, anne sütü / emzirme ile ilişkili bilgi düzeylerini ve tutumlarını inceleyen çok az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır (Tarrant ve Dodgson, 2007; Azza ve ark., 2011; Hamade ve ark., 2014; Brahmabhatt ve ark., 2016; Padmanabhan ve ark., 2016 Natan ve ark., 2018). Bu çalışmalarda, genç insanların emzirme süresi ve ek gıdalara başlama zamanı konusunda bilgi eksikliklerinin olduğu (Tarrant ve Dodgson, 2007; Hamade ve ark., 2014; Padmanabhan ve ark., 2016); emzirme konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip anneleri olan gençlerin emzirmeye karşı daha olumlu tutum içinde olduğu ve gelecekte çocuklarını emzirmek istediği (Tjiang ve Binns, 2001; Tarrant ve Dodgson, 2007) belirlenmiştir.

Türk kültüründe anne sütü / emzirme ile ilişkili eğitimler genellikle ya gebelik döneminde ya da doğum sonu dönemde bulunan kadınlara yönelik verilmektedir. Oysa henüz gebelik deneyimi olmayan genç insanların sağlık kurumlarında, okullarda ve sosyal alanlarda anne sütüne ilişkin bilgilendirmeleri ve emzirme sürecine hazırlanmaları, emzirme oranlarının iyileştirilmesini sağlayacak uzun ama etkili bir yoldur. Gençlerle konuşmak ve konuya ilişkin bilinçlendirmek, doğru emzirme uygulamalarının benimsenmesini, anne sütü / emzirme ile ilişkin pozitif bir algı kazanılmasını ve emzirme savunuculuğunun güçlenmesini sağlayacaktır (Ramji, 2011; Padmanabhan ve ark., 2016; Brown, 2017). Bu noktada tüm sağlık profesyonellerine özellikle hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Hemşireler, yalnızca kadınlar için değil toplumun her kesiminden ve her yaşta bireyi içine alacak şekilde eğitsel faaliyetlerini genişletmelidir; erken yaş dönemlerinden itibaren geleceğin ebeveynleri olarak kabul edilen genç insanları eğitimlerin merkezine koyan sağlık bakım girişimlerini hayata geçirmelidir (Padmanabhan ve ark., 2016; Brown, 2017). Bu kapsamda ilk olarak, genç bireylerin anne sütü / emzirme ile ilişkili mevcut algıları belirlenmelidir. Elde edilen veriler, gençlere yönelik sağlık eğitimlerinin kapsamının belirlenmesinde ve eğitim içeriklerinin yapılandırılmasında kullanılabilir. Bu çalışma, genç bireylerin anne sütü ve emzirme algısını değerlendirmek amacı ile planlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, tanımlayıcı araştırma tipinde olup İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan iki şehirde ve bu şehirlerdeki iki farklı üniversitede yürütülmüştür. Belirlenen üniversitelerden ilkinde müfredatları içerisinde "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili bir ders bulunan bir bölüm randomizasyon yolu ile seçilmiştir. Diğer üniversitede müfredatları içerisinde "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili herhangi bir ders bulunmayan bir bölüm yine randomizasyon yolu ile belirlenmiştir. Çalışmanın evrenini 481 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem hesabına gidilmeyerek evrenin tamamına ulaşılması planlanmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan 381 öğrenci olmuştur ve evrenin %79'una ulaşılmıştır.

Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

Araştırmaya 18 yaşın üzerinde, üniversite öğrencisi olan, Türkçe konuşup yazabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler dahil edilmiştir.

Araştırmaya Dahil Edilmeme Kriterleri

Araştırmaya katılmaya gönüllü olmayan öğrenciler araştırma dışı bırakılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve Anne Sütü Algı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu katılımcıların sosyodemografik

özelliklerini belirlemeye yönelik 8 sorudan oluşmaktadır. Anne Sütü Algı Ölçeği, Eren ve Çınar (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,93'tür. Beşli likert tipindeki ölçek 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte bulunan her bir madde için "Kesinlikle katılıyorum=5", "Katılıyorum=4", "Orta düzeyde katılıyorum=3", "Katılmıyorum=2", "Kesinlikle katılmıyorum=1" seçeneklerinden biri işaretlenmektedir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 30, maksimum puan 150'dir. Ölçeğin kesme puanı bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması, anne sütü ile ilgili algının iyi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,78 bulunmuştur.

Araştırmanın Uygulanması

Veri toplama araçları, araştırmacılar tarafından gönüllü katılımcılara sınıf ortamı içerisinde yüz yüze uygulanmıştır. Uygulama, ortalama 15-20 dakikada sürmüştür.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onamı (002/04.02.2019), yazarların bağlı olduğu kurumlardan izin alınmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgi verilmiş, onamları alınmıştır. Verilerin bilimsel amaçlar için isim kullanmaksızın yayınlanacağı belirtilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmadan elde edilen veriler SPSS (ver:22.0) programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel analizlerin yanısıra bağımsız iki grup için independent sample t testi ve ilişkinin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Çalışmamıza katılan katılımcıların yaş ortalaması $20,95 \pm 1,60$ 'tır. Katılımcıların %75,6'sı kadındır, %49,1'i "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili herhangi bir ders / eğitim almamıştır. Katılımcıların %86,9'unun aile tipi çekirdek ailedir. Katılımcıların annelerinin %62,2'si, babalarının %74,8'i ilkökul altında eğitim düzeyine sahiptir. Katılımcıların %92,1'i gelir durumunu "orta düzey" olarak tanımlamaktadır (Çizelge 1).

Katılımcıların Anne Sütü Algı Ölçeği toplam puanı ortalaması $61,82 \pm 15,86$ (min:30, max:150) bulunmuştur (Çizelge 2).

Katılımcıların Anne Sütü Algı Ölçeği toplam puan ortalamalarının bazı özelliklere göre dağılımı Çizelge 3'te verilmiştir. Çalışmamızda müfredatları kapsamında anne sütü ve emzirme ile ilişkili ders / eğitim alan katılımcıların anne sütü algı puanları yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Kadın katılımcıların erkeklere göre, anne eğitim düzeyi ortaokul ve üzerinde olan katılımcıların anne eğitim düzeyi ilkökul ve altında olanlara göre, gelir durumunu "yüksek düzey" olarak tanımlayanların gelir durumunu "düşük / orta düzey" olarak tanımlayanlara göre anne sütü algı puanları yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Katılımcıların aile tipine ve baba

eğitim durumuna göre anne sütü algı puanları arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p > 0,05$) (Çizelge 3).

Katılımcıların yaşı ile Anne Sütü Algı Ölçeği toplam puanlarının korelasyonu Çizelge 4'te verilmiştir. Katılımcıların yaşı ile ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$) (Çizelge 4).

Emzirme oranlarının artırılması için toplumun adölesan ve gençlik döneminden itibaren anne sütü ve emzirmenin önemi hakkında bilgilendirilmesi önem taşımaktadır. Doğru bilgilendirme ile yaşamın erken döneminden itibaren anne sütü / emzirme algısı pozitif şekilde geliştirilebilir (Bozzette ve Posner, 2013; Padmanabhan ve ark., 2016). Bu çalışma ile genç bireylerin anne sütü ve emzirme algısının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çizelge 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Table 1. Sociodemographic Characteristics of the Participants

| Özellikler | Sayı (%) |
|---|--------------------|
| Gruplar | |
| "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili Ders / Eğitim Alan | 194 (50,9) |
| "Anne Sütü ve Emzirme" ile ilişkili Ders / Eğitim Almayan | 187 (49,1) |
| Sınıf | |
| Birinci sınıf | 141 (37,0) |
| İkinci sınıf | 130 (34,1) |
| Üçüncü sınıf | 43 (11,3) |
| Dördüncü sınıf | 67 (17,6) |
| Yaş | |
| 17-21 yaş | 254 (66,7) |
| ≥ 22 yaş | 127 (33,3) |
| Yaş Ortalaması | $20,95 \pm 1,60$ |
| Cinsiyet | |
| Kadın | 288 (75,6) |
| Erkek | 93 (24,4) |
| Aile Tipi | |
| Çekirdek aile | 331 (86,9) |
| Geniş aile | 50 (13,1) |
| Anne Eğitim Durumu | |
| İlkokul ve altında | 144 (37,8) |
| Ortaokul ve üzerinde | 237 (62,2) |
| Baba Eğitim Durumu | |
| İlkokul ve altında | 96 (25,2) |
| Ortaokul ve üzerinde | 285 (74,8) |
| Gelir Durumu Algısı | |
| Düşük / orta düzey | 359 (94,2) |
| Yüksek düzey | 22 (5,8) |
| Toplam | 381 (100,0) |

Çizelge 2. Anne Sütü Algı Ölçeği Toplam Puan Ortalaması

Table 2. The Total Mean Scores of Breast Milk Perception Scale

| Ölçek | Araştırma Min – Max Puan | Ölçek Min – Max Puan | $\bar{X} \pm SD^*$ |
|-----------------------|--------------------------|----------------------|--------------------|
| Anne Sütü Algı Ölçeği | 31-129 | 30-150 | $61,82 \pm 15,86$ |

* \bar{X} =ortalama, SD=Standart sapma

Çizelge 3. Katılımcıların Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre Anne Sütü Algı Ölçeği Toplam Puan Ortalaması**Table 3.** The Total Mean Scores of Breast Milk Perception Scale According to Participants' Some Descriptive Characteristics

| Özellikler | Anne Sütü Algı Ölçeği $\bar{X} \pm SD^*$ |
|---|---|
| Gruplar | |
| "Anne Sütü ve Emzirme" İle İlişkili Ders / Eğitim Alan (n=194) | 63,83 ± 16,18 |
| "Anne Sütü ve Emzirme" İle İlişkili Ders / Eğitim Almayan (n=187) | 59,87 ± 15,34 |
| t / p | 2,453 / 0,015 |
| Cinsiyet | |
| Kız (n=288) | 64,32 ± 12,2 |
| Erkek (n=93) | 61,33 ± 15,89 |
| t / p | 1,049 / 0,029 |
| Aile Tipi | |
| Çekirdek aile (n=331) | 61,83 ± 16,34 |
| Geniş aile (n=50) | 61,74 ± 12,35 |
| t / p | 0,039 / 0,969 |
| Anne Eğitim Durumu | |
| İlkokul ve altında (n=144) | 61,34 ± 13,27 |
| Ortaokul ve üzerinde (n=237) | 61,34 ± 14,98 |
| t / p | 0,497 / 0,042 |
| Baba Eğitim Durumu | |
| İlkokul ve altında (n=96) | 62,96 ± 18,47 |
| Ortaokul ve üzerinde (n=285) | 61,43 ± 14,90 |
| t / p | 0,819 / 0,413 |
| Gelir Durumu Algısı | |
| Düşük / Orta (n=359) | 51,40 ± 11,54 |
| Yüksek (n=22) | 62,45 ± 15,88 |
| t / p | 3,209 / 0,001 |

* \bar{X} =ortalama, SD=Standart sapma**Çizelge 4.** Katılımcıların Yaşı ile Anne Sütü Algı Ölçeği Toplam Puan Ortalamasının Korelasyonu**Table 4.** The Correlation of the Age of the Participants and the Total Mean Scores of the Breast Milk Perception Scale

| | Anne Sütü Algı Ölçeği | |
|------------|-----------------------|-------|
| | r* | p |
| Yaş | 0,033 | 0,520 |

* r: Pearson korelasyon katsayısı

Bu çalışmada anne sütü / emzirme ile ilişkili ders / eğitim alan katılımcıların, anne sütü / emzirme ile ilişkili ders / eğitim almayanlardan daha olumlu anne sütü algısına sahip oldukları bulunmuştur (t=2,453, p=0,015). Öğrenciler arasındaki bilgi düzeyinin ve emzirme kararının 'sanat, sağlık ve bilim' alanlarında öğrenim gören öğrencilerde mühendislik alanlarında öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek düzeyde olduğu; emzirmeye yönelik bilgi düzeyleri arttıkça emzirmeye dair olumlu tutumlarının ve emzirme niyetlerinin arttığı bulunmuştur (Hamade ve ark., 2014; Padmanabhan ve ark., 2016; Natan ve ark., 2018; Bozi ve ark., 2020). Bu noktada emzirme ve anne sütü ile ilgili olumlu davranış ve tutum

geliştirmenin ilk adımının "eğitim" olduğunu söylemek mümkündür. Yalnızca kadınlara yönelik değil erkekleri de için alacak şekilde yapılandırılan eğitimler ile bireylerin anne sütü / emzirme konusundaki duyarlılığı ve iş birliğini artırılabilir, bebeklerin sağlıklı bir şekilde beslenmesi sağlanabilir, toplumun anne sütü algısını olumlu yönde geliştirilebilir, emzirme oranları yükseltilebilir.

Çalışmamıza katılan kadın katılımcıların anne sütü algıları, erkek katılımcılara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte anne sütü ve emzirme bilgileri; anne sütü algıları açısından cinsiyetler arasında bir fark olmadığını gösteren çalışma bulguları da mevcuttur (Bozi ve ark., 2020; Bulut ve Bayrakçı, 2021). Kadınların erkeklere göre daha olumlu anne sütüne algısına sahip olması çeşitli faktörler ile ilişkilendirilebilir. Biyolojik açıdan emzirmeye uygun bir meme yapısına sahip olması, doğum yapabilmemesi, doğum sonrası salgılanan hormonların süt üretimini sağlaması, kültürel olarak annelik kavramına ve emzirmeye atfedilen önem gibi faktörlerin etkisiyle kadınların emzirme / anne sütüne ilişkin olumlu bir algıya sahip olması mümkün olabilir.

Yaşın, anne sütü algısını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu düşünülebilir. Örneğin, genç insanlar, emzirme ve anne sütü hakkında daha az bilgi sahibi olabilirler. Bu nedenle emzirme konusunda isteksiz ya da olumsuz anne sütü algısına sahip olabilirler. Bununla birlikte, genç kadınlar emzirmeye ilgili tavsiyelere daha açık olabilirler. Orta yaşlı anne adayları, emzirme konusunda daha fazla bilgi ve deneyim sahibi olabilirler. Bu nedenle daha özgüvenli olabilirler. Yaşlı anne adayları, emzirme konusunda daha fazla deneyime sahip olabilirler, ancak emzirme sırasında yaşanabilecek fiziksel zorluklar nedeniyle daha fazla güçlük yaşayabilirler. Çalışmamızda katılımcıların yaş ile anne sütü algı ölçeği puan ortalaması arasında bir ilişki bulunmamıştır. Benzer şekilde Hamade ve ark. (2014) çalışmasında da yaş ile emzirme bilgisi arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu sonuçtan farklı olarak Özsoy'un (Özsoy, 2014) çalışmasında adolesan annelerin emzirme bilgileri yetişkin annelerden düşük çıkmıştır yani yaş arttıkça emzirme bilgisinin de yükseldiği görülmüştür. Çalışma sonucumuzun örnekleme oluşturan katılımcıların benzer yaş aralığına sahip olmasından kaynaklandığı varsayılabilir.

Çalışmamızda katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre anne sütü algılarının etkilendiği belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyinin yüksek olması katılımcıların anne sütü algısını olumlu etkilemiştir (t=0,497 p=0,042). Bu çalışmadan farklı olarak Brahmbhatt ve ark. (2016) tarafından yapılan araştırmada anne eğitim durumunun katılımcıların emzirme bilgi düzeylerine etki etmediği saptanmıştır. Yüksek eğitimli anneler, genellikle emzirme konusunda daha bilinçli ve olumlu bir tutum sergilerler, emzirme konusunda daha fazla deneyime ve özgüvene sahiptirler (Tatar ve Günay 2009; Yiğitbaş ve ark. 2012; Elkin ve ark. 2015). Eğitim seviyesinin artışına paralel olumlu tutumun da arttığı düşünüldüğünde, annelerin çocuklarına emzirme ve anne sütü konularında daha doğru bilgi verdiği ve onların algılarını olumlu etkilediği söylenebilir. Öte yandan, düşük eğitimli anneler, emzirme

konusunda daha az bilgi sahibi olma ve daha az destek alabilme eğilimindedirler. Bu anneler, emzirme konusunda daha fazla sorunlarla karşılaşabilirler ve çözüm bulmakta zorlanabilirler. Bu nedenle, düşük eğitimli annelerin, çocuklarına emzirme ve anne sütü algısını etkileyecek olumlu mesajlar vermemesi söz konusu olabilir.

Sonuç

Anne sütü ve emzirme konularında eğitim alan bölümde anne sütü algı düzeyi, eğitim almayanlara göre yüksek bulunmasına rağmen; yine de bu oran istenilen düzeyde yüksek değildir. Anne sütü ve emzirme konuları özelde anne ve bebeği/çocuğu ilgilendirse de genelde toplumun sağlık düzeyini büyük ölçüde etkilemektedir. Anne sütü ve emzirmenin önemi hakkında ortaöğretim düzeyinden başlanarak gerekli bilgilendirmelerin yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Müfredat programlarında anne sütünün içeriği, önemi, emzirme süresi, teknikleri, süt sağma ve saklama konularında daha ayrıntılı eğitim içeriklerinin olması gerekmektedir. Emzirme ve anne sütü hakkında verilen eğitimler, bireylerin tutum ve algı düzeylerini de artırmaktadır.

Kaynaklar

- Bosi, A. T. B., Çoban, T., Gündüz Cebeci, K. (2020). İtern hekimlerin anne sütü ve emzirme bilgi durumlarının incelenmesi. *Sağlık ve Toplum*. 30(2), 140-147.
- Bozzette, M., Posner, T. (2013). Increasing student nurses' knowledge of breastfeeding in baccalaureate education. *Nurse Education in Practice*. 13, 228-233. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2012.08.013>
- Brahmbhatt, K. R., Chandana, G., Vishwanath, J., Raman, R., Jayaram, S., Mallya, S., Shetty, H., D'Silva, R., Shetty, S. (2016). Knowledge of breastfeeding among female college students: institution based cross-sectional study. *International Journal of Community Medicine and Public Health*. 3(6), 1579-1583. <https://doi.org/10.18203/2394-6040.ijcmph20161632>
- Breastfeeding is Public Health Priority. <https://www.breastfeeding.org/breastfeeding-is-public-health-priority/>
- Brown, A. (2017). Breastfeeding as a public health responsibility: a review of the evidence. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, 30(6), 759-770. <https://doi.org/10.1111/jhn.12496>
- Bulut, A., Bayrakçı, E. (2021). Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Anne Sütü Algıları, *Göbeklitepe International Journal of Health Sciences*. 4(6), 173-181.
- Eren, Ö., Çınar, N. (2016). Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algıları, Yüksekisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Global Breastfeeding Scorecard. (2018). <https://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/global-bf-scorecard-2018.pdf?ua=1>
- Hamade, H., Naja, F., Keyrouz, S., Hwalla, N., Karam, J., Al-Rustom, L., Nasreddine, L. (2014) Breastfeeding knowledge, attitude, perceived behavior, and intention among female undergraduate university students in the Middle East: The case of Lebanon and Syria. *Food and Nutrition Bulletin*. 35(2), 179-190. <https://doi.org/10.1177/156482651403500204>
- Kang, N. M., Song, Y., Im, E. O. (2005). Korean university students' knowledge and attitudes toward breastfeeding: a questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*. 42(8), 863-70. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2005.01.003>
- Natan, M. B., Haikin, T., Wiesel, R. (2018). Breastfeeding knowledge, attitudes, intentions, and perception of support from educational institutions among nursing students and students from other faculties: A descriptive cross-sectional study. *Nurse Education Today*. 68, 66-70. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.026>
- Padmanabhan, R., Thulasigam, M., Chinnakalai, P. (2016). Female College Students Knowledge, Attitude and Future Intention towards Breastfeeding: Implications for Advocacy. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 10(11), LC11-LC14. <https://doi.org/10.7860/JCDR/2016/20675.8904>
- Ramji, S. (2011). Breastfeeding – A 3D experience. *Indian Journal of Medical Research*. 134(2),141-42.
- Tarrant, M., Dodgson, J. E. (2007). Knowledge, attitudes, exposure, and future intentions of Hong Kong university students toward infant feeding. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing*. 36(3), 243-54. <https://doi.org/10.1111/j.1552-6909.2007.00144.x>
- Tjiang, L., Binns, C. (2001). Indonesian students' knowledge of breastfeeding. *Breastfeeding Review*. 9(2), 05-09.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) (2018). http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2013/rapor/TNSA_2018_ana_rapor.pdf
- United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF) (2019). https://www.unicef.org/media/48046/file/UNICEF_Breastfeeding_A_Mothers_Gift_for_Every_Child.pdf
- World Health Organization. (2015). *Breastfeeding*. <http://www.who.int/topics/breastfeeding/en/>